

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رویکرد نوین در ارتقاء سلامت مدرسه

(رویکرد جدید ارتقاء سلامت، نگرشی سیستماتیک
و سلامت محور در فرایند ایجاد مدرسه سالم)

Prof. MH. Taghdisi

Health Promootion

Taghdisi.mh@gmail.com

نقشه جامع علمی سلامت کشور (۱۴۰۴)

- کسب مقام اول در علم، فناوری و نوآوری حوزه سلامت در منطقه
- الگوی کشور های منطقه در مدل مدیریت، سیاست گذاری و اقتصاد سلامت
- الگوی منطقه ای سنجش کیفیت و استانداردهای محصولات و خدمات سلامت
- احراز مقام نخست در آمیختگی آموزه های اسلامی و انسانی در سیاست گذاری، برنامه ریزی، اجرا و ارائه خدمات سلامت

مدرسه به مثابه یک جامعه

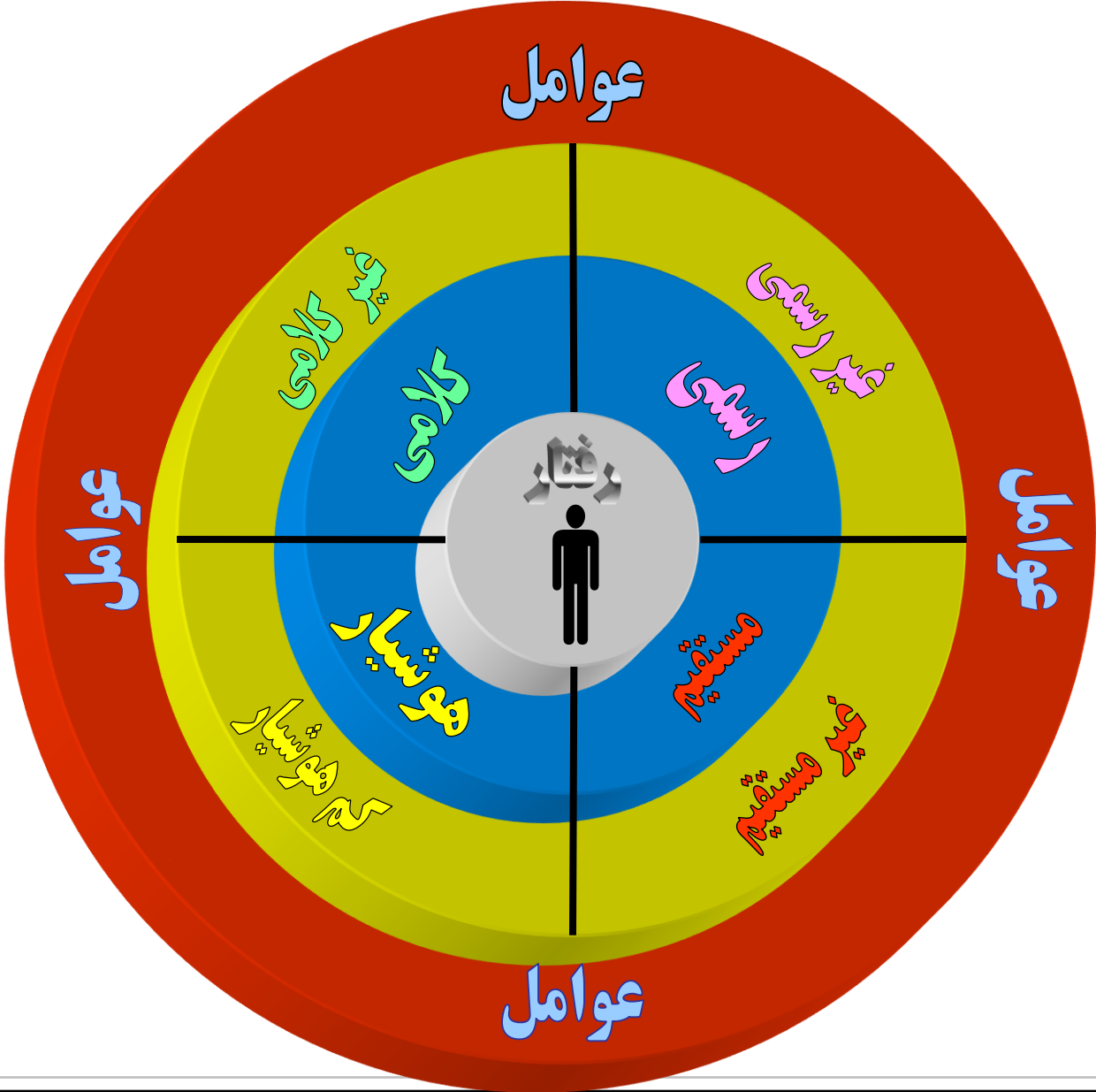
- فارابی و ابن خلدون
- جامعه به مثابه یک بدن است که هر تغییری در هر یک از اجزاء آن در قسمت های دیگر تاثیر می گذارد
- مدرسه یک جامعه است

مدرسه (جامعه) فرهنگ و رفتار

- رفتار در فرایند جامعه شکل می گیرد
- جامعه به مثابه یک بدن است که هر تغییری در هر یک از اجزاء آن در قسمت های دیگر تاثیر می گذارد
- مدرسه یک جامعه است

مولفه های اجتماعی

- جامعه پذیری (القاء و تقلید) (خانواده، دوستان، مدرسه ..)
- کنترل اجتماعی (محسوس، نامحسوس) (انواع فشار اجتماعی)
- ارزش ها و هنجارها (ذاتی، نسبی، ویژه) (بایدها، نبایدها)
- نقش اجتماعی
- نهاد
- گروه
- کارکردگرایی، ساختارگرایی، کنش متقابل، مبادله

نقش جامعه در سلامت تغذیه ای و رفتار تغذیه ای

درآمد

دسترسی فیزیکی و اقتصادی

بودجه غذا

سبد غذا (انتخاب)

سفره (روشهای تهیه و نگهداری)

سبک خوردن (مصرف غذا)

توزیع غذا

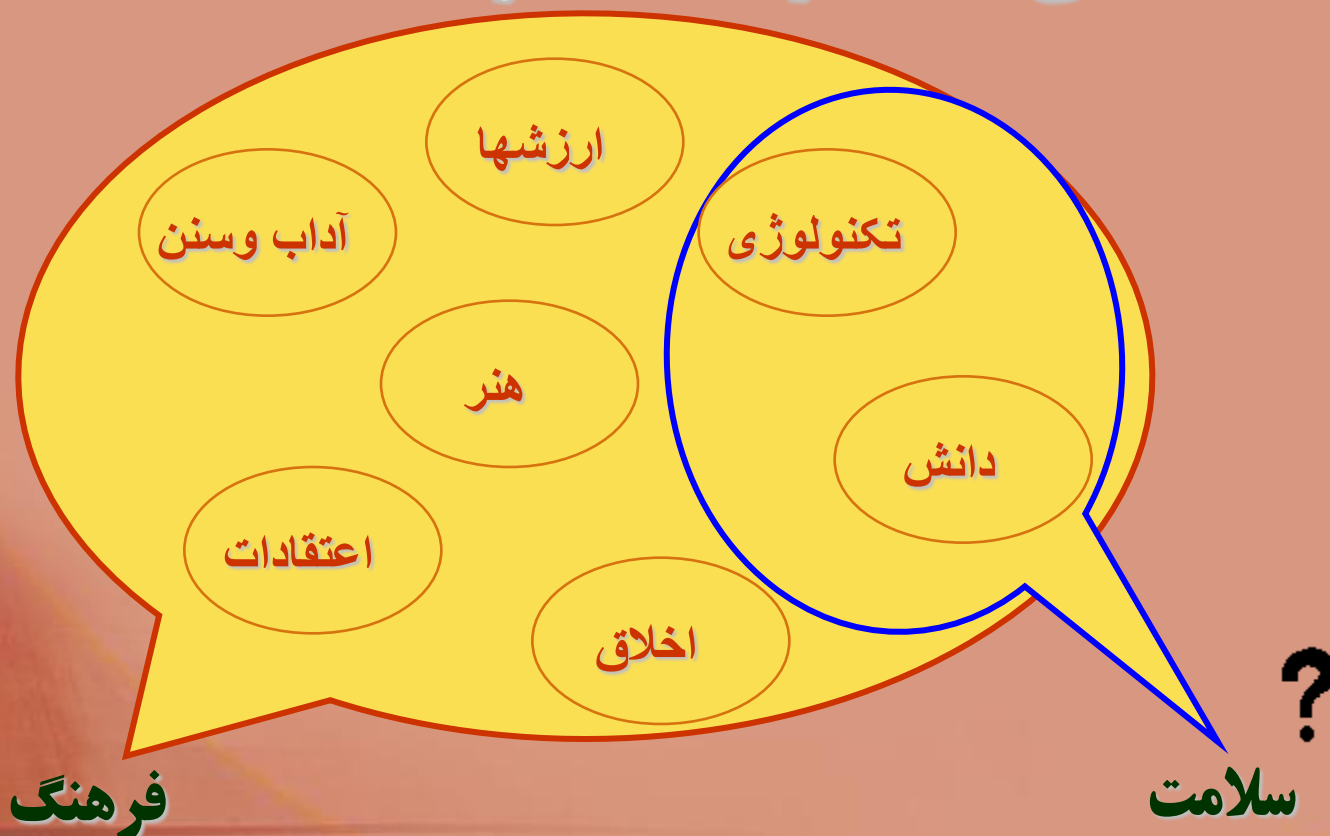
سلول

سلامت تغذیه ای

فرهنگ و سلامت

بخشی نگاه کردن به مقوله سلامت

آیا در این پارادایم میتوان پاسخگوی نیازها و انتظارات بود؟

فرهنگ و سلامت

با توضیحاتی که تا این بخش از بحث ارائه شد مشخص گردید:

فرهنگ

سلامت

دو مقوله کاملاً بهم پیوسته می باشند

فرهنگ

جامعه

شیوه زندگی

رفتارهای
شخصی

عوامل
- محیطی
- اقتصادی
- اجتماعی و
روانی

سیستم
مراقبت بیمار

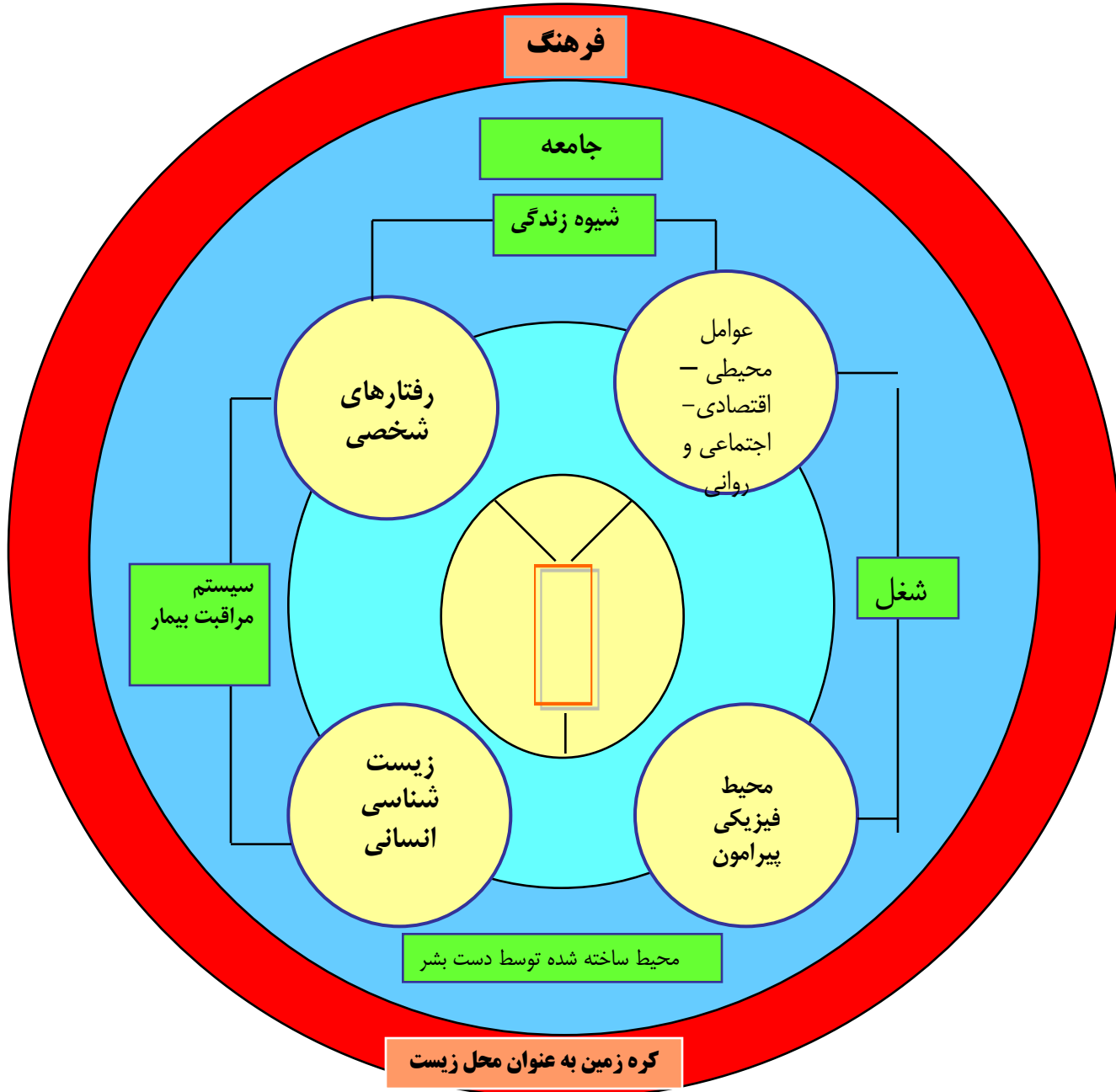
شغل

زیست
شناسی
انسانی

محیط
فیزیکی
پیرامون

محیط ساخته شده توسط دست بشر

کره زمین به عنوان محل زیست

ردیف	رویکرد سنتی	رویکرد نوین
	فرد گرا (اصالت فرد)	جمع گرا (اصالت جامعه)
	مشکل مبنائی	سبک زندگی
	مقطع، قسمت نگری	سیستم مبنائی
	تکیه بر نداشته ها	تکیه بر داشته ها (مثبت گرا)
	خود رفتار	فرایند ایجاد رفتار
	پزشک درمانگرا	پزشک جامعه نگر
	مدیریت متمرکز (power over)	مدیریت مشارکتی (power within)

ارتقای سلامت، روند توانمندسازی مردم برای افزایش کنترل بر خود در جهت بهبود سلامتشان است.

برای رسیدن به یک حالت کامل سلامت جسمی، روانی و رفاه اجتماعی یک فرد یا گروه باید قادر به شناسایی و تحقق بخشیدن به آرمان ها، برآورده نمودن نیازهایشان و تغییر یا کنار آمدن با محیط زیست آنها بود.

سلامت، بنابراین به عنوان یک منبع مهم در
زندگی روزمره مطرح است و نه به عنوان یک
موضوع در زندگی.

سلامت، یک مفهوم مثبت با تاکید بر منابع

اجتماعی و شخصی و با توجه به ظرفیت های

فیزیکی است.

بنابراین، **ارتقای سلامت**، نه تنها مسئولیت بخش
بهداشت و درمان است بلکه فراتر از آن و در ارتباط با
داشتن یک شیوه زندگی سالم است.

پنج اولویت عملی ارتقای سلامت

۱. ساخت سیاست جامعه سالم

۲. ایجاد محیط های حامی سلامت

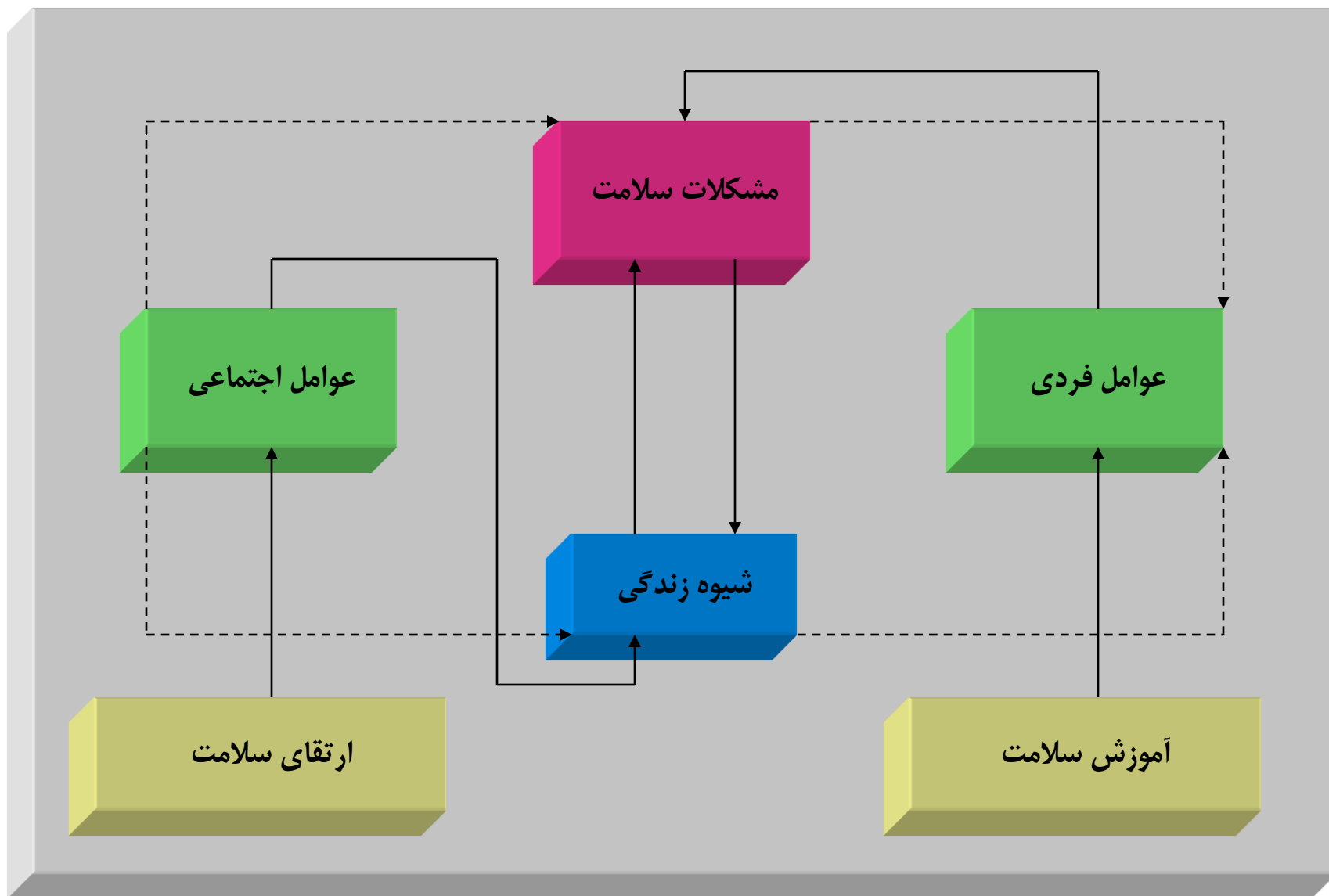
3. تقویت اقدامات جامعه

4. ارتقای مهارت های فردی

5. بازنگری مجدد در مورد سرویس دهی به

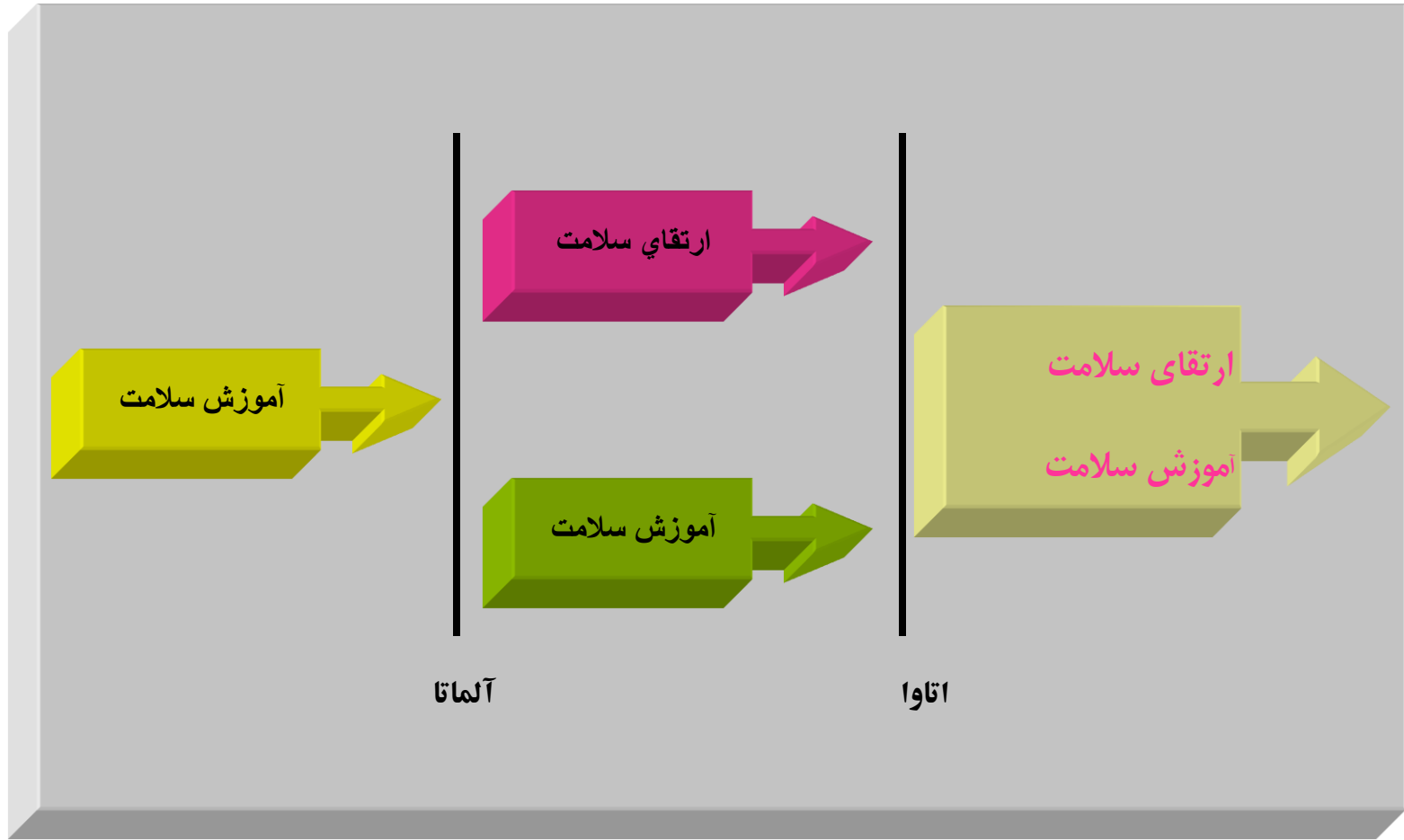
مراجعان خدمات سلامت

ارتقای سلامت و آموزش سلامت

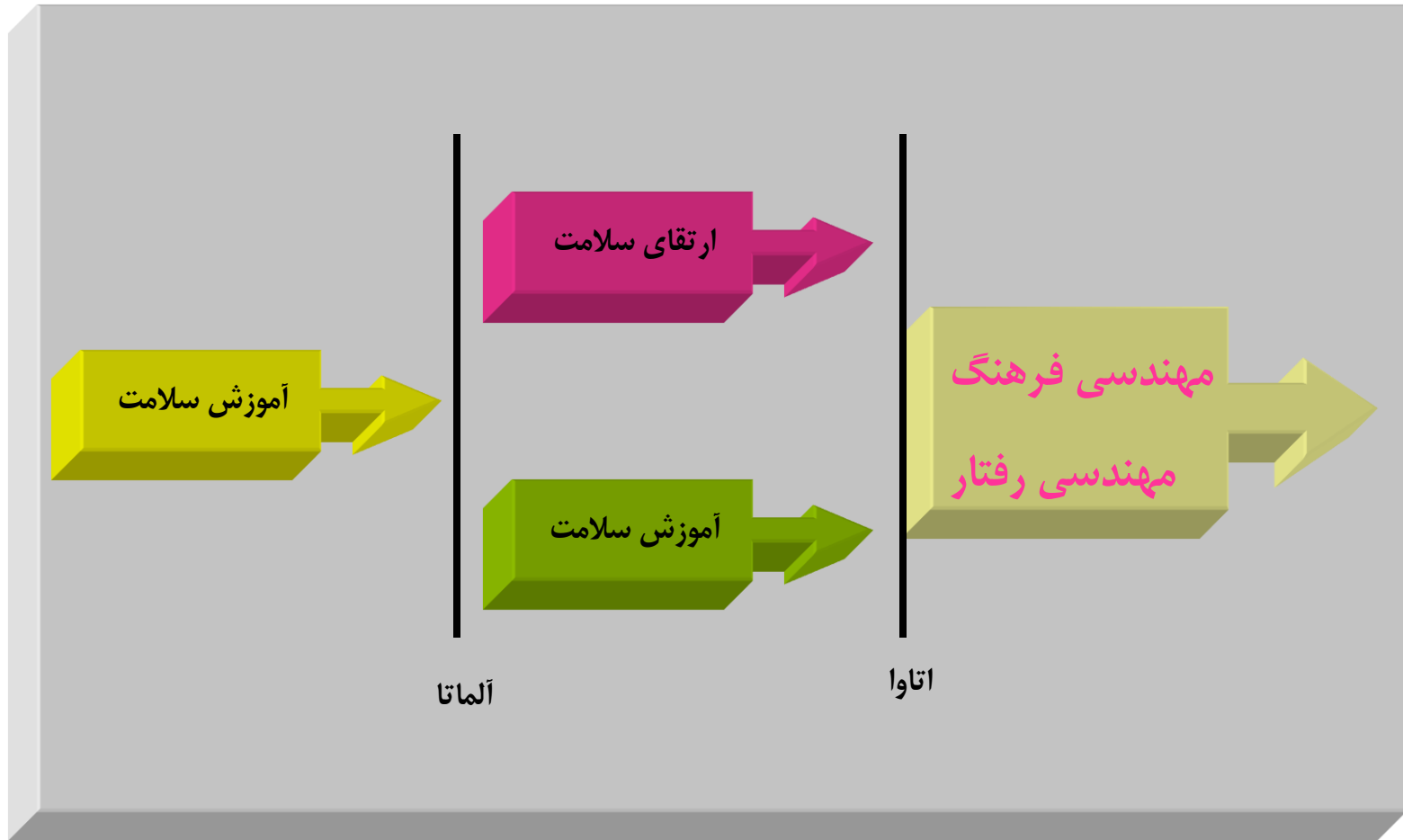

رویکرد ارتقاء سلامت	رویکرد آموزش بهداشت	ردیف
آگاهی اجتماعی	آگاهی فردی	
نگرش اجتماعی	نگرش فردی	
رفتار اجتماعی	رفتار فردی	
برداشت اجتماعی	برداشت فردی	
سرمایه اجتماعی	سرمایه فردی	
توانمند سازی اجتماعی	توانمند سازی فردی	
قادر سازی اجتماعی	قادر سازی فردی	

ارتقای سلامت و آموزش سلامت

ارتقای سلامت و آموزش سلامت

آموزش سلامت

هر ترکیبی از یادگیری، تجارب طراحی شده به منظور تسهیل سازگاری داوطلبانه رفتار منتهی به سلامت در افراد، گروه ها و یا جوامع.

ارتقای سلامت

علم و هنر کمک به مردم در جهت تغییر شیوه

زندگی شان برای احراز به وضعیت سلامت مطلوب.

استانداردهای آموزش و ارتقاء سلامت

دانش آموزان ایرانی

اصول مربوط به مدارس ارتقاء دهنده سلامت

- در کنفرانسی تحت عنوان " مدرسه ارتقاءدهنده سلامت سرمایه گذاری برای آموزش ، سلامت و برابری " که در سال ۱۹۹۷ در یونان برگزار شد شبکه اروپائی مدارس ارتقاء دهنده سلامت تجارب خود را در این زمینه را برای شرکت کنندگان سایر کشورها بیان نمودند

- مدارس ارتقاء دهنده سلامت، یک سرمایه گذاری هم در سلامت و هم در آموزش است.
- سلامت باید از یک دیدگاه اجتماعی نگریسته شود طوری که مردم (دانش آموزان) درگیر یک فرایند تعاملی در یک محیط پویا شوند.
- تمرکز بر روی توسعه دیدگاه ها و بصیرت افراد و همچنین رفتارها و فعالیت های افرادی که مدرسه به عنوان یک محیط زندگی برای آنهاست.

- بر اساس این راه حل ها هدف مدرسه ارتقاء دهنده سلامت تسهیل رفتارها و تغییرات است.

- هدف نهائی آن این است که دانش آموزان در ارتباط با سلامت توانائی ها و مهارت های خود را بهبود بخشیده و به هر شیوه ای که بتوانند شرایط زندگی ومحیط زندگی خود را تغییر دهند

- اهمیت این تغییرات در کنفرانس در قالب ۱۰ اصل روشن شده است که توجه به این اصول برای سرمایه گذاری مناسب در آموزش ، سلامت و برابری اساسی و ضروری است .

۱۰ اصل مذکور شامل موارد زیر است:

- برابری
- جوانمردی و انصاف
- صلاحیت و مهارت‌های اجرایی
- محیط مدارس
- برنامه درسی
- آموزش معلمین
- سنجش موفقیت‌ها
- همکاری
- ارتباط با جامعه
- پایائی و مداومت

• البته این اصول بسته به شرایط فرهنگی کشورهای شرکت کننده قابل اجرا هستند.

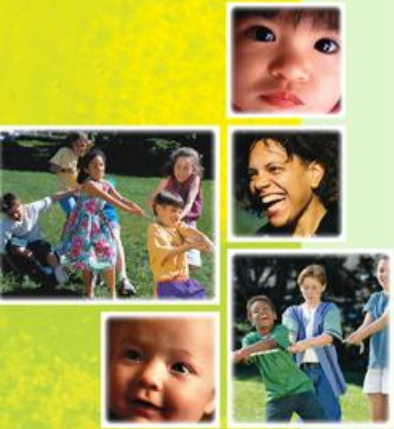
• هرچند همه آنها یک پایه مشترک برای توسعه مدارس ارتقاء دهنده سلامت دارند.

- هدف اصلی چنین مدارس می تواندمهندسازی دانش آموزان برای انجام رفتارهای مناسب درارتباط با زندگی خود و ایجاد تغییر در شرایط زندگی آنان می باشد.

مدل‌های ارتقاء بهداشت در مدارس

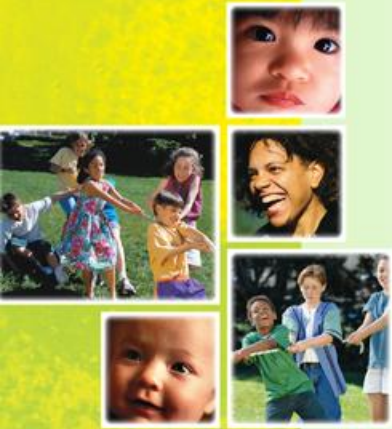
ALBANIA MODEL

مدل آلبانیایی

DENMARK MODEL

مدل دانمارکی

مدل آلبانیائی

- یکی از پروژه های عمده در مورد مدارس ارتقاء دهنده سلامت در شبکه آلبانیا در زمینه آموزش بهداشت برای دانش آموزان مدارس ابتدائی است که تجارب مثبتی را در این زمینه ایجاد کرده است و همراه با فعالیت های مختلفی است که بوسیله دانش آموزان هر مدرسه سازماندهی شده است .

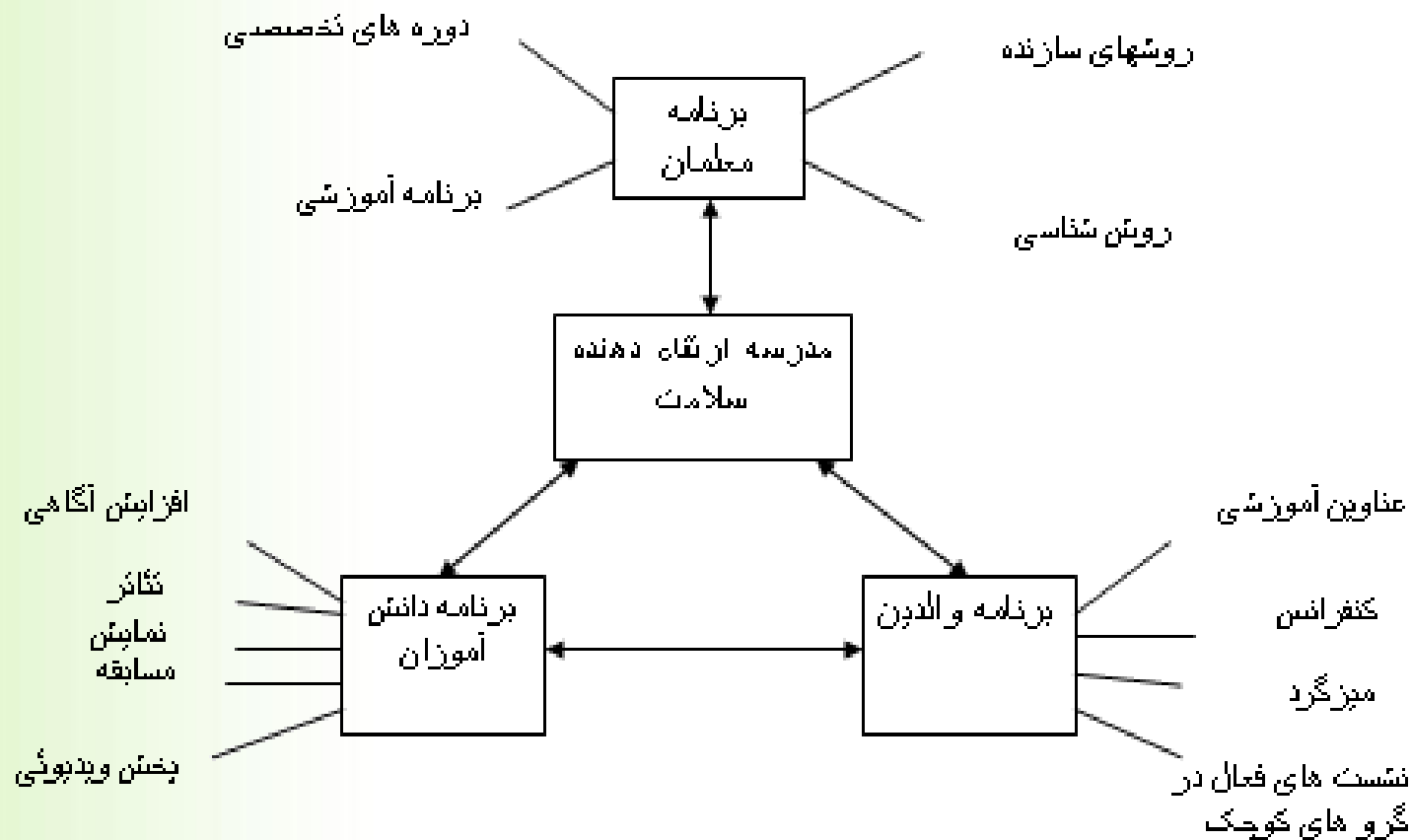
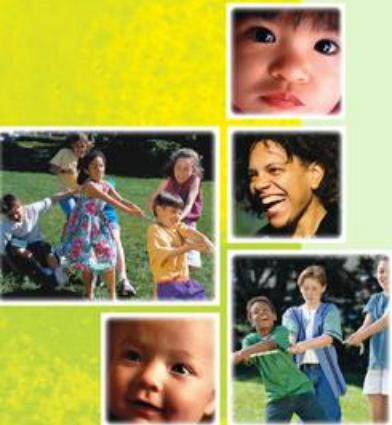

مدارس ارتقاء دهنده سلامت دارای سه شاخه هستند:

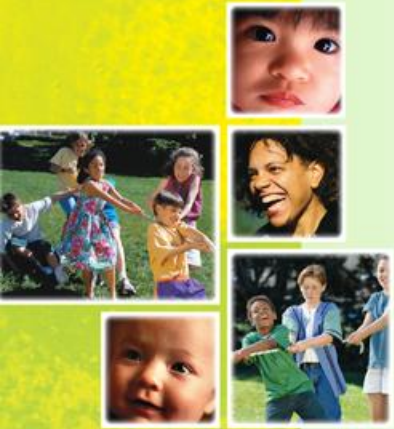
● دانش آموزان

● معلمان

● والدین

مدل دانمارکی

- هدف از ارائه این مدل ایجاد مفاهیمی در خصوص مدارس ارتقاءدهنده سلامت است. در این مدل اجزاء و ترکیباتی ارائه می شود که مربوط به کشور دانمارک است.

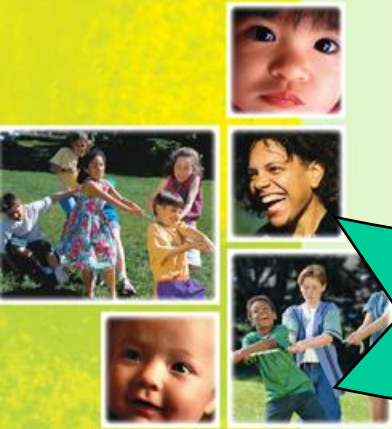
به طور مختصر در **پروژه دانش** تاکید شده است که
برنامه درسی باید:

● دانش آموز محور

● عملکرد محور

باشد. این امر به دلیل تفاوت‌هایی است که بین رفتارها و
عملکرد های دانش آموزان وجود دارد.

(Jenson,1997).

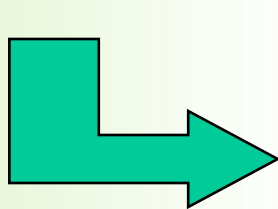
موقعیتهای زندگی

سبک زندگی

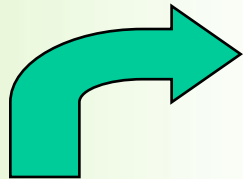
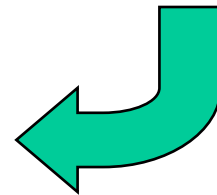
محیط روانی
اجتماعی

رفتارها

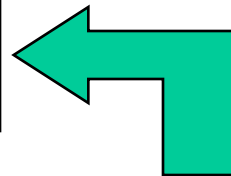
محیط فیزیکی

تقویت شایستگی، توانائی و
مهارتها در دانش آموزان

آمورش بهداشت
دانش آموز محور و
عمل مدار

همکاری در مدرسه

مهارتها و تواناییهای
حرفه ای معلمان

همکاری بین مدرسه
و جامعه

- در یک نگاه کلی به این مدل و عناصر گوناگون آن به مشارکت فعال شاگردان اهمیت ویژه ای داده شده است . شکی نیست که بهترین و روشن ترین نتیجه از شبکه مدارس ارتقاء دهنده سلامت وقتی بدست می آید که **دانش آموزان مشارکت فعال** داشته باشند

- این نتیجه وقتی پایدار است که **تدریس و سایر فعالیتها در مدرسه به شکل دهی رفتارهای مناسب و سالم در دانش**

آموزان منجر شود

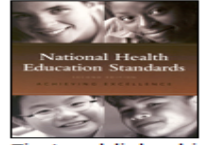
- به همین دلیل تا آنجائی که ممکن است باید تلاش شود که دانش آموزان از **قوه تفکر فعالی** برخوردار باشند. و **مشارکت** **دوراندیشانه و عمیقی** در توسعه مدرسه ارتقاءدهنده سلامت داشته باشند .

Adolescent and School Health

- Home**
- Adolescent Health
- School Health
  - Coordinated School Health (CSH)
  - Health & Academics
  - National Health Education Standards**
    - Standard 1
    - Standard 2
    - Standard 3
    - Standard 4
    - Standard 5
    - Standard 6
    - Standard 7
    - Standard 8
  - Characteristics of an Effective Curriculum
  - School Health Policies and Practices Study
  - School Health Profiles
  - BAMI Body and Mind Policy
  - Nutrition, Physical Activity, & Obesity
  - Protective Factors
  - Sexual Risk Behavior
  - Health Topics
  - Youth Risk Behavior Surveillance
  - Data & Statistics
  - Publications
  - Tools & Training
  - Funding Opportunity Announcements
  - Multimedia Tools
  - Program Evaluation
  - Funded National, State, & Local Programs
  - Success Stories
  - For Funded Partners
  - For Specific Groups
  - About Us

[Home](#) > [School Health](#)

National Health Education Standards

The National Health Education Standards (NHES) were developed to establish, promote and support health-enhancing behaviors for students in all grade levels—from pre-kindergarten through grade 12. The NHES provide a framework for teachers, administrators, and policy makers in designing or selecting curricula, allocating instructional resources, and assessing student achievement and progress. Importantly, the standards provide students, families and communities with concrete expectations for health education.

First published in 1995, the NHES were created in response to several model standards being developed for other areas of education by educational leaders across the United States in the early 1990's. With support from the [American Cancer Society](#), the Joint Committee on National Health Education Standards was formed to develop the standards. Committee members included

- [American Association for Health Education](#)
- [American Public Health Association](#)
- [American School Health Association](#)
- [The Society of State Leaders of Health and Physical Education](#)

Over the last decade, the NHES became an accepted reference on health education, providing a framework for the adoption of standards by most states. A review process begun in 2004 resulted in revisions to the NHES that acknowledged the impact and strength of the original document and took into account more than 10 years of use nationwide. The 2nd edition *National Health Education Standards—Achieving Excellence* promises to reinforce the positive growth of health education and to challenge schools and communities to continue efforts toward excellence in health education.

Standards and Performance Indicators

The NHES are written expectations for what students should know and be able to do by grades 2, 5, 8, and 12 to promote personal, family, and community health. The standards provide a framework for curriculum development and selection, instruction, and student assessment in health education.

Standard 1	Students will comprehend concepts related to health promotion and disease prevention to enhance health.
Standard 2	Students will analyze the influence of family, peers, culture, media, technology, and other factors on health behaviors.
Standard 3	Students will demonstrate the ability to access valid information, products, and services to enhance health.
Standard 4	Students will demonstrate the ability to use interpersonal communication skills to enhance health and avoid or reduce health risks.
Standard 5	Students will demonstrate the ability to use decision-making skills to enhance health.
Standard 6	Students will demonstrate the ability to use goal-setting skills to enhance health.
Standard 7	Students will demonstrate the ability to practice health-enhancing behaviors and avoid or reduce health risks.
Standard 8	Students will demonstrate the ability to advocate for personal, family, and community health.

Page last reviewed: February 27, 2013
 Page last updated: February 27, 2013

Content source: [National Center for HIV/AIDS, Viral Hepatitis, STD, and TB Prevention, Division of Adolescent and School Health](#) and [National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Division of Population Health](#)

To receive email updates about this page, enter your email address:

[What's this?](#)

Contact Us:

 Adolescent and School Health Centers for Disease Control and Prevention
 4770 Buford Highway, Northeast, Mailstop K-27, Atlanta, GA 30341

 800-CDC-INFO (800-232-4636)
 TTY: (888) 232-6348

Adolescent and School Health

Home

Adolescent Health

School Health

Coordinated School Health (CSH)

Health & Academics

National Health Education Standards

▶ Standard 1

- Standard 2
- Standard 3
- Standard 4
- Standard 5
- Standard 6
- Standard 7
- Standard 8

Characteristics of an Effective Curriculum

School Health Policies and Practices Study

School Health Profiles

BAM! Body and Mind

Policy

Nutrition, Physical Activity, & Obesity

Protective Factors

Sexual Risk Behavior

Health Topics

Youth Risk Behavior

[Home](#) > [School Health](#) > [National Health Education Standards](#)

Recommend Tweet Share

Standard 1

Students will comprehend concepts related to health promotion and disease prevention to enhance health.

Rationale: The acquisition of basic health concepts and functional health knowledge provides a foundation for promoting health-enhancing behaviors among youth. This standard includes essential concepts that are based on established health behavior theories and models. Concepts that focus on both health promotion and risk reduction are included in the performance indicators.

Performance Indicators*

Pre-K-Grade 2

- 1.2.1 Identify that healthy behaviors impact personal health.
- 1.2.2 Recognize that there are multiple dimensions of health.
- 1.2.3 Describe ways to prevent communicable diseases.
- 1.2.4 List ways to prevent common childhood injuries.
- 1.2.5 Describe why it is important to seek health care.

Grades 3-5

- 1.5.1 Describe the relationship between healthy behaviors and personal health.
- 1.5.2 Identify examples of emotional, intellectual, physical, and social health.
- 1.5.3 Describe ways in which safe and healthy school and community environments can promote personal health.
- 1.5.4 Describe ways to prevent common childhood injuries and health problems.
- 1.5.5 Describe when it is important to seek health care.

Grades 6-8

Print page

Multimedia Tools

Site Map

Get email updates

To receive email updates about this page, enter your email address:

[What's this?](#)

Submit

Contact Us:

Adolescent and School Health
 Centers for Disease Control and Prevention
 4770 Buford Highway, Northeast,
 Mailstop K-27
 Atlanta, GA 30341

800-CDC-INFO
 (800-232-4636)
 TTY: (888) 232-6348

[Contact CDC-INFO](#)

چارچوب طرح: برنامه ریزی و اجرا

عوامل مستقیم

عوامل غیر مستقیم

تکنولوژی مناسب

برنامه ریزی افقی و عمودی

ارزشیابی استاندارد ها در برنامه های مدارس

استانداردها

- مفاهیم ضروری سلامت
- عوامل موثر بر سلامت
- دسترسی به اطلاعات معتبر
- ارتباطات بین فردی

استانداردها

- تصمیم گیری
- تعیین هدف
- تمرین رفتار بهداشتی
- ارتقاء سلامت (فرد، خانواده، اجتماع)

محورها

- تغذیه و فعالیت بدنی
- سلامت دهان و دندان
- ایمنی و پیشگیری از حوادث
- تنباکو و مواد مخدر
- سلامت روانی، عاطفی و اجتماعی
- سلامت فرد و جامعه

محور های سلامت در سطوح

سطح تحصیلی	تغذیه و فعالیت فیزیکی	رشد و نمو و بهداشت جنسی		ایمنی و یشگیری از سوانح	الکل، تنباکو وسایر مواد مخدر	بهداشت روانی عاطفی و اجتماعی	بهداشت فردی و جامعه
		رشد و نمو	بهداشت جنسی				
مهد کودک	✓	✓		✓	✓	✓	✓
1		✓		✓			✓
2	✓				✓	✓	
3		✓				✓	✓
4	✓			✓	✓		
5	✓	✓	✓				✓
6				✓	✓	✓	
۸ و ۷	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
مدرسه راهنمایی (۹-۱۲)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Continuity and Cooperation

چه گفتیم؟

چه نتیجه‌ای می‌گیریم؟

وظیفه اصلی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت :

مهندسی رفتار و فرهنگ سلامت به منظور

ترویج سبک زندگی سالم

ارتقاء سواد سلامت

● دسترسی

● درک

● ارزیابی

● بکارگیری

